

Opschrift

Vergadering van 14 februari 2022

Nummer: 2022_MV_00076

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Anneleen Van Bossuyt: Onderzoek impact geweldincidenten op politieagenten

Raadslid(-leden):

Anneleen Van Bossuyt - N-VA

Bevoegd: Mathias De Clercq

Omschrijving van de vraag**Toelichting:**

-

Vraag:

De KULeuven voerde in 2021 een grootschalig onderzoek uit bij 1896 politieagenten over het geconfronteerd worden met geweldincidenten en de impact daarvan. Uit de studie blijkt dat 9 op 10 agenten te maken kregen met fysiek geweld (6 op 10 met een wapen, 6% met een vuurwapen). Achteraf werden bij 7,4% formeel alle vier de symptomen van een posttraumatische stressstoornis (PTSS) vastgesteld, bij nog eens 7,6% drie van de vier symptomen. Niet minder dan 6% dacht in de voorbije twee weken minstens enkele dagen aan zelfdoding. Van de vrouwelijke agenten werd al 25% slachtoffer van grensoverschrijdend seksueel gedrag. De verantwoordelijke onderzoekers spreekt van ontzuisterende cijfers.

De studie bevat ook een aantal aanbevelingen. Zo zou het hulpaanbod nog meer moeten gericht zijn op de opvolging na incidenten en op de diagnostiek en behandeling van PTSS. Veel agenten blijken zich ook nog te schamen over psychische klachten zodat het bestaande hulpaanbod onderbenut blijft.

Vandaar mijn vragen:

1. Heeft de Politiezone Gent deelgenomen aan dit onderzoek? Indien ja, zijn er aparte deelresultaten voor Gent beschikbaar? Neemt de Politiezone deel aan het vervolgonderzoek?
2. Hoe wordt op dit moment omgegaan met de opvolging van agenten die met geweld geconfronteerd werden en daar al dan niet symptomen van PTSS aan overhielden? Hoe wordt omgegaan met werkgerelateerde psychische klachten in het algemeen?

3. Welke aanbevelingen uit de studie kunnen een meerwaarde zijn voor de Politiezone Gent? Welke opvolging zal de politiezone geven aan dit rapport?

Antwoord

Zoals u ongetwijfeld weet collega's is het zorg dragen voor de medewerkers een belangrijk aandachtspunt in het beleid van het stadsbestuur en dus ook voor de politiemedewerkers.

De PZ Gent nam in oktober 2021 deel aan 'Athena', het aangehaalde onderzoeksproject naar schokkende of emotioneel belastende gebeurtenissen die personeelsleden van de Geïntegreerde Politie tijdens de uitoefening van hun functie doormaken.

Het eerste deel van het project omvatte een onderzoek naar de prevalentie en het effect van traumatische blootstelling. In PZ Gent hebben 274 medewerkers deelgenomen (dit is een responsgraad van 22,6%).

In de vervolgstudie 'Athena' zal gefocust worden op de ontwikkeling en behandeling van psychotrauma bij politiepersoneel.

De korpsleiding kreeg feedback van de algemene resultaten en de situatie in Gent. Het onderzoek geeft inzicht in het percentage van het aantal medewerkers dat klachten van posttraumatische stressstoornissen toont. De steekproef, zowel algemeen als in PZ Gent, is representatief en valide.

Voor de prevalentie van een posttraumatische stoornis bij het politiepersoneel is dat voor de PZ Gent 8% voor het Calogpersoneel en 16,2 % voor operationele medewerkers.

Wat uw vraag betreft over de cijfers van de PZ Gent en de mogelijke verschillen of gelijkenissen met de geciteerde cijfers van de onderzoeker geeft de politie ons mee dat er zeer beperkte -geen significante- verschillen vastgesteld worden tussen politiezones en -diensten.

In grotere zones is er wel een tendens naar meer confrontatie met verbaal en fysiek geweld. En eveneens een tendens naar een hoger risico voor complexe posttraumatische stressstoornissen bij slachtofferbejegenaars. PZ Gent scoort hoger voor de prevalentie van posttraumatische klachten bij het burgerpersoneel. We hebben immers een hoger cijfer voor posttraumatische stressstoornissen bij Calog-medewerkers (8%) dan de algemene steekproef (3,4%). Dit heeft vermoedelijk te maken met het gegeven dat binnen de PZ Gent calogpersoneel instaat voor slachtofferbejegening en deels voor het onthaal. Terwijl in andere/kleinere korpsen deze opdrachten nog grotendeels worden uitgevoerd door operationele politiemensen.

De conclusie is dat herhaaldelijke blootstelling aan potentieel traumatische gebeurtenissen voor vrijwel alle personeelsleden die in hun werk met de burger in contact komen een realiteit is. Bepaalde diensten zoals interventie, lokale recherche en politionele slachtofferbejegening worden significant vaker geconfronteerd met potentieel traumatische gebeurtenissen.

Interventiediensten scoren hoger voor gewelddadige incidenten. Lokale recherche en slachtofferbejegening scoren hoger voor emotioneel belastende incidenten. PZ Gent vertoont dezelfde tendens en een gemiddeld beeld.

De dienst Personeelszorg, binnen de dienst HR, is een belangrijke partner in dit domein. Collega's die worden geconfronteerd met emotioneel belastende gebeurtenissen en geweldsincidenten kunnen bij Personeelszorg in alle vertrouwelijkheid terecht. De maatschappelijke assistenten van de dienst Personeelszorg hebben beroepsgeheim. De korpsleiding weet hoeveel medewerkers geholpen en begeleid worden maar weet niet hoeveel medewerkers met posttraumatische stressstoornissen kampen.

De dienst Personeelszorg is gekend en laagdrempelig toegankelijk. Bovendien wordt er in kader van preventie van een posttraumatische stoornis sterk proactief gewerkt.

Politie tussentijdse tussenkomsten die omwille van de aard, slachtoffers of omstandigheden ervan mogelijks ingrijpend zijn voor onze medewerkers worden aan Personeelszorg gemeld door de sleutelfiguren.

In deze situaties neemt Personeelszorg het initiatief om de betrokken medewerkers te contacteren en uit te nodigen voor gesprek. In eerste instantie is de aanpak gericht op preventie door te laten ventileren, te informeren, te ondersteunen, veerkracht te verhogen, het aanleren van adaptieve coping en de evolutie van eventuele klachten goed op te volgen.

In 2021 werden 198 medewerkers proactief gecontacteerd n.a.v. emotioneel zware tussenkomsten. Eveneens werden 270 medewerkers proactief gecontacteerd n.a.v. een geweldsincident. Daarnaast werden 69 medewerkers intensief begeleid n.a.v. mentale klachten (depressie, overbelasting/stress, burn-out, posttraumatische stressstoornissen /ingrijpend incident, angsten). Er werden 23 medewerkers doorverwezen naar de externe psychogen waar Personeelszorg mee samenwerkt. Medewerkers die in hun dagelijks werk chronisch blootgesteld zijn aan hoge emotionele belasting, zoals slachtofferbejegenaars, zedenrechercheurs, zedeninspecteurs, gaan daarnaast ook preventief minstens 2 keer per jaar naar een externe psycholoog, gespecialiseerd in psycho-traumatologie. Voor deze doelgroep worden ook jaarlijks gemiddeld 5 psycho-infosessies georganiseerd over relevante thema's zoals stress, burn-out, zelfzorg, omgaan met daders, omgaan met getraumatiseerde mensen, ...

Wie ernstige klachten vertoont of bij wie de normale acute klachten evolueren naar posttraumatische klachten wordt door personeelszorg doorverwezen naar gespecialiseerde klinische psychologen met goede kennis en ervaring in psycho-traumatologie bij first responders. Ons korps werkt hiervoor samen met 2 vaste psychologen. Bij bepaalde incidenten (schietincident, levensbedreiging) wordt altijd naar de psycholoog verwezen voor minstens 2 gesprekken, ook als er geen indicaties zijn naar probleemverwerking.

Onze korpschef beklemtoont dat door de huidige manier van werken veel medewerkers bereikt worden maar is er zich van bewust dat er nog een weg te gaan is. Het werk dat nog moet verricht worden ligt in drempelverlaging en invloed krijgen op de organisatiecultuur.

Politiemensen worden beroepshalve regelmatig geconfronteerd met ingrijpende of schokkende gebeurtenissen. Achter ieder uniform zit ook een mens. En dat is een feit dat politiemedewerkers volgens de korpschef nog meer kunnen leren (h)erkennen.

Om het bewustzijn daarover te verhogen en verder te sensibiliseren en te informeren worden in 2022 drie interactieve infosessies gepland met een autoriteit op vlak van psychologische crisisinterventie bij first responders.

- Sessie 1: Wat gebeurt er bij een schokervaring, met o.m. soorten traumatogene gebeurtenissen, de anatomie van overlevingsdrang, noden bij crisis, principes voor crisisinterventie, sessie voor alle medewerkers
- Sessie 2: Gevolgen van een schokervaring, met o.m. impact van een schokkende gebeurtenis voor jezelf en de omgeving, rol van mentale weerbaarheid, ook voor alle medewerkers
- Sessie 3: Gestructureerde opvang na een schokervaring, met o.m. belang van de combinatie gespecialiseerde steun en steun vanuit de context, impact van de cultuur van een organisatie, sessie voor HR, welzijnspartners en leidinggevend(en).

De sessies worden opgenomen en kunnen door alle medewerkers (her)bekeken worden op het intern leerplatform.

Wat de vraag m.b.t. het vervolgonderzoek betreft kan de PZ Gent niet rechtstreeks deelnemen aan de volgende delen van de studie.

Deze deelstudies zullen zich focussen op ontwikkeling en behandeling van psychotrauma bij politiemedewerkers. Dit zijn lange termijn onderzoeken waarin jaarlijks aspiranten uit verschillende politiescholen worden geselecteerd om deel te nemen. Zij zullen langdurig opgevolgd worden met het oog op het in kaart brengen van risicofactoren (persoonsgebonden en organisatie gebonden) en incidenten die deze mensen meemaken, hoe ze daarop reageren en welke steun/interventies helpen of integendeel negatief beïnvloeden.

Drie politiescholen gaven al hun akkoord voor samenwerking, waaronder Paulo. Zo zal een deel van de deelnemers zeker in ons korps terecht komen.

Ten slotte worden er in het rapport 5 aanbevelingen gegeven:

Ten eerste een grondige selectie: ‘selecting out’ van grote risicofactoren, vb. ernstig gebrek aan adaptieve coping en veerkracht. Dit is dus een opdracht voor de dienst Rekrutering en selectie.

De tweede aanbeveling focust op informatie, opleiding en vorming over psychotrauma: zowel tijdens basisopleiding als breed in de organisatie, zeker ook aan Leidinggevend(en). Dit is een taak voor de politiescholen en de korpsen. Zoals al uitvoerig toegelicht gaat de PZ Gent hierop in door in 2022 3 sessies in te plannen van telkens een halve dag training door een trainer die een ervaren crisispsycholoog en psych traumatoloog is.

De derde aanbeveling handelt over de opvolging van medewerkers na incidenten: aanklappend en proactief door gespecialiseerde medewerkers en minstens 3 maanden opvolging. Dit gebeurt al in de PZ Gent en wordt geoptimaliseerd door meer infodoorstroming naar de dienst personeelszorg over gebeurtenissen waarmee personeelsleden worden geconfronteerd en een meer open cultuur bewerkstelligen om erover te spreken

De vierde aanbeveling staat stil bij de routineuze screening: vinger aan de pols houden bij secundaire symptomen zoals absentieïsme, demotivatie, ... De dienst Personeelszorg doet dit al door systematisch contact te houden met medewerkers die langer dan 30 dagen afwezig zijn. Maar op basis van deze aanbeveling zal het korps ook naast absentieïsme andere signalen trachten te detecteren die kunnen wijzen op de nood aan psychologische bijstand.

De laatste aanbeveling gaat over diagnostiek en begeleiding: gebruik van gestandaardiseerde meetinstrumenten en begeleiding. Diagnostiek gebeurt niet door de

Dienst Personeelszorg. Diagnostiek gebeurt op verwijzing door de ervaren maatschappelijk assistenten van de dienst Personeelszorg door externe psycholoog. Collega's zoals u hoort ligt het welzijn van de politiemedewerkers ons nauw aan het hart en beschikt ons korps over een sterk uitgebouwde dienst Personeelszorg Bovendien gaat de korpsleiding aan het werk met de aanbevelingen uit het wetenschappelijk onderzoek.
